

Voorwoord

Voor *ramfoundation* was 2015 een artistiek succesvol jaar. Een prachtig programma, mooie samenwerkingsverbanden en een aanzienlijke groei van bezoekers.

Inhoudelijk sluit het programma aan bij de basis die is gelegd in 2014 waar de drie O's – Onderzoek, Ontwikkeling, Ontmoeting – het fundament van zijn. De royale tentoonstellingsruimte maakt het mogelijk groepstentoonstellingen en kleine nevententoonstellingen te organiseren waardoor veel kunstenaars een podium wordt geboden. De openingen zijn druk bezocht, omdat meerdere generaties kunstenaars deel uitmaken van de tentoonstellingen, zij allen zo hun eigen publiek meenemen en, last but not least, de actualiteit van de tentoonstellingen een breed publiek aantrekt.

ramfoundation vond aansluiting bij de belangrijke Rotterdamse evenementen als Museumnacht, Poetry International, 24 uur Cultuur, Rotterdamse Havendagen en Archief Nederlands Fotomuseum.

Om een brug naar de jongere generatie potentiële bezoekers te slaan versterken Karlijne Lafort en Menno Vuister het team van *ramfoundation*. We zijn blij met deze versterking. Ook is er meer energie gestoken in de nieuwe media. Dit leidde direct tot aanzienlijke resultaten: het aantal volgers op Facebook is meer dan verdubbeld!

Dankzij de enorme inzet van een klein team is met beperkte middelen een krachtig programma neergezet. Zonder de sponsoring van een aanzienlijk deel van de huisvestingskosten en subsidie van fondsen zou het niet mogelijk zijn om de activiteiten te realiseren.

Diana Wind

bestuursvoorzitter

JAARVERSLAG 2015

0 Voorwoord.....	p.
1 Programma: Onderzoek. Ontwikkeling. Ontmoeting.....	p.
1.1 Signatuur.....	p
1.2 Visie.....	p
1.3 Locatie.....	p.
1.4 Activiteiten 2015.....	p.
2 Communicatie.....	p.
2.1 Publieksbereik.....	p.
3 Organisatie.....	p
4 Financien.....	p

1 Programma: Onderzoek. Ontwikkeling. Ontmoeting.

In 2014 legde ramfoundation met haar programmering een stevige basis, waarop in 2015 werd doorgedaan. Het programma in 2015 werd derhalve wederom gekenmerkt door de drie O's : Onderzoek, Ontwikkeling en Ontmoeting. De nadruk lag daarbij op inhoudelijke/ artistieke kwaliteit en het ondersteunen van talent. Ook bleef ramfoundation programmatisch zoeken naar verbinding tussen disciplines (cross overs), generaties en tussen kunst en maatschappij.

Ons activiteitenprogramma was ook in 2015 een afspiegeling van de kunstinhoudelijke of maatschappelijke onderwerpen waar het onderzoek van hedendaagse (inter) nationaal gerenommeerde, *mid-career* en startende kunstenaars zich op richt. Door projecten van diverse disciplines en media naast elkaar te presenteren - en soms te laten overlappen - ontstonden verrassende wisselwerkingen en nieuwe inzichten. Dit bood kunstenaars een nieuwe context voor hun werk en bezoekers een interessante reflectie op de actualiteit.

Daarnaast werd jong, maar ook iets minder jong talent de mogelijkheid geboden zich te ontwikkelen middels een presentatie van hun werk of door de productie van nieuw werk in dialoog met meer ervaren kunstenaars. Het begrip kunstenaar is voor ramfoundation breed: kunstenaars uit allerlei disciplines die op het grensvlak van de beeldende kunst werken. ramfoundation wil een belangrijke ontmoetings- en uitwisselingsplek zijn waar uiteenlopende doelgroepen en generaties elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Deze wisselwerking tussen generaties is van belang voor het begrijpen en construeren van de recente kunstenaarshistorie als actuele context voor de kunst van vandaag.

1.1 Signatuur

De signatuur van ramfoundation in het kort:

- Ontwikkeling. Onderzoek. Ontmoeting
- Crossovers tussen disciplines
- Jonge kunst van kunstenaars van alle leeftijden
- Kunstenaarshistorie ipv kunsthistorie
- (Inter)nationaal
- Ondernemerschap
- Maatschappij

1.2 Visie

Tijdens de laatste edities van Art Rotterdam werd mede dankzij een bruisend satelliet programma duidelijk hoeveel talent en ondernemingslust er is onder kunstenaars die Rotterdam als thuisbasis hebben gekozen. Dit vormt een schril contrast met het geringe aantal galeries in Rotterdam. Hierdoor komt dit talent moeilijk verder. Immers zij hebben minder gemakkelijk toegang tot verzamelaars, musea, curators etc.

ramfoundation wil in dit krachtenveld functioneren tussen academie en werkveld. Door het werk van Rotterdams talent te presenteren naast nationale en internationale kunstenaars wordt hun waardevolle artistieke inhoudelijke en/of beeldende bijdrage aan het onderzoek en discours van vandaag naar voren gebracht. Deze kunstenaars gebruiken ramfoundation

als springplank, oefenplek voor hun concepten, praktijkverdieping en profiteren van haar uitgebreide netwerk.

In het lokale en nationale landschap van kunstinitiatieven is *ramfoundation* uniek te noemen vanwege haar jarenlange expertise op het gebied van *cross overs*. De jonge kunstenaars van vandaag beperken zich vaak niet tot één discipline, maar laveren als nomaden tussen technieken en laten kruisbestuivingen tussen diverse media toe. Het specialisme van *ramfoundation* is daardoor weer zeer actueel en draagt bij aan de verdere ontwikkeling van deze nieuwe generatie.

In het Rotterdamse kunstenveld zijn nieuwe media, film, muziek & technologie uitstekend vertegenwoordigd. De presentatie van deze mix van subculturen /beeldculturen is zeer interessant en richt zich met name op een jonger publiek tot 35 jaar. *ramfoundation* probeert generaties met elkaar te verbinden en naast elkaar te plaatsen. Kunstenaars die jaren geleden bij ons exposeerden begeleiden talentvolle kunstenaars van de nieuwe generatie en geven zo het stokje door. Met haar Rotterdamse wortels betreft *ramfoundation* ook al jaren nadrukkelijk de ontwikkelingen in de architectuur en design bij haar programma met ook hier als hamvraag: "Wat betekenen deze ontwikkelingen voor het onderzoek in de beeldende kunst?" Daarbij richt het discours zich bij *ramfoundation* niet op de kunsttheorie, maar op de hedendaagse kunstenaars*praktijk*.

1.3 Locatie

De gesponsorde ruimte van *ramfoundation* (330 m²) aan de Van Vollenhovenstraat 14 was in 2015 ook weer een belangrijk instrument bij de vertaling van bovengenoemde doelstellingen en signatuur. De ruimtes Talent Room, Video Room, The Safe, The Wall, Book Space en Main Room gaven onze doelstellingen en signatuur vorm en belichtten relevante maatschappelijke thema's en/of onderwerpen in het kunstenveld.

Talent Room

In deze projectruimte wordt talent de mogelijkheid geboden middels de productie van nieuw werk in dialoog met meer ervaren kunstenaars.

Video Room

In de speciale video room worden video werken getoond van gerenommeerde en startende kunstenaars met als doel de ontwikkeling en promotie van videokunst.

The Safe

In de kluis van het voormalig postkantoor waarin *ramfoundation* is gevestigd, worden projecten met betrekking tot het thema 'waarde' getoond.

The Wall

Op de ze projectruimte, een muur van 3 x 5 meter, wordt via de pui een relatie gelegd met de straat en wijk.

Book Space

In deze nomadische ruimte worden kunstenaarsboeken en kleine oplagen getoond.

Locatie Van Vollenhovenstraat 14, Rotterdam

1.4 Activiteiten 2015

De presentaties in bovengenoemde ruimtes werden geïncorporeerd in onderstaande grote groepspresentaties. Daarnaast was er een speciale zomertentoonstelling en werden diverse nevenactiviteiten georganiseerd.

Identity and The Self, 18/01-08/03 2015

Thema Een grote groepstentoonstelling over de verkenning van identiteit en 'het zelf'. In een wereld vol dreiging en crises bezinnen kunstenaars zich op hun positie. Opvallend daarbij is het onderzoek van jonge kunstenaars met betrekking tot gender.

Kunstenaars Main Room: Anneke de Boer, Melanie Bosboom, Sarah Bijlsma, Gil & Moti (IL), Risk Hazekamp, Cindy Jansen, Charl Landvreugd, Jan van Munster, Natalia Ossef (SY), Desiree Palmen, Nicoline Timmer

Talent Room Madeeha Khan/Fleur Stoltenborgh (nieuwe productie)

The Safe Jonmar van Vlijmen

Video Room Janos Sugar (HU)

The Wall Libia Castro (SP) & Ólafur Ólafsson (IS) (nieuwe productie)

Curator: Berry Koedam en Iris Cornelis (tentoonstellingscoördinator)

Doelgroep: vaste publieksgroepen

Samenwerkingspartner: Rotterdamse Museumnacht

Openaar: Dephne Ayas, Director Witte de With Center for Contemporary Art, Rotterdam

Events:

4/2-8/2 ART ROTTERDAM Lisa Gliederpuppe uitgenodigd door Karin Arink

7/3 Rotterdamse Museumnacht 20-22 uur

Natalia Ossef (SY), *The Past* (2014), Oil on Canvas, 60 x 100 cm. Main Room

Voor verder info: http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=11

Worlds of Nature, 15/03 -26/04

Thema Een tentoonstelling waarin kunstenaars uit alle disciplines en van alle generaties hun perspectief bieden op de RELATIE MENS, NATUUR EN CULTUUR. Ruimte voor cross overs tussen beeldende kunst, wetenschap en ecologie

Kunstenaars Main Room Anne Geene, Wim Gijzen, Anouk Griffioen, Stijn Kriele, Erik Odijk, Gerco de Ruijter, Egied Simons, Marenne Terlingen, Jan Eric Visser, Bert Loerakker, Wim Gijzen

Talent Room Mariska Baars (nieuwe presentatie)

The Safe Maki Ueda (JP)

Video Room Jeanne van Heeswijk (3 weken) afgewisseld met Rachel Monosov (3 weken)

The Wall Stefan Cools (B) (nieuwe productie)

Bookspace: Peter Foolen uitgevers

Curator: Berry Koedam en Iris Cornelis (tentoonstellingscoördinator)

Doelgroep: vaste publieksgroepen

Samenwerkingspartner: bewonersorganisatie 'Tuin op de Pier'

Openaar: Emily Ansenk, Director Kunsthal, Rotterdam

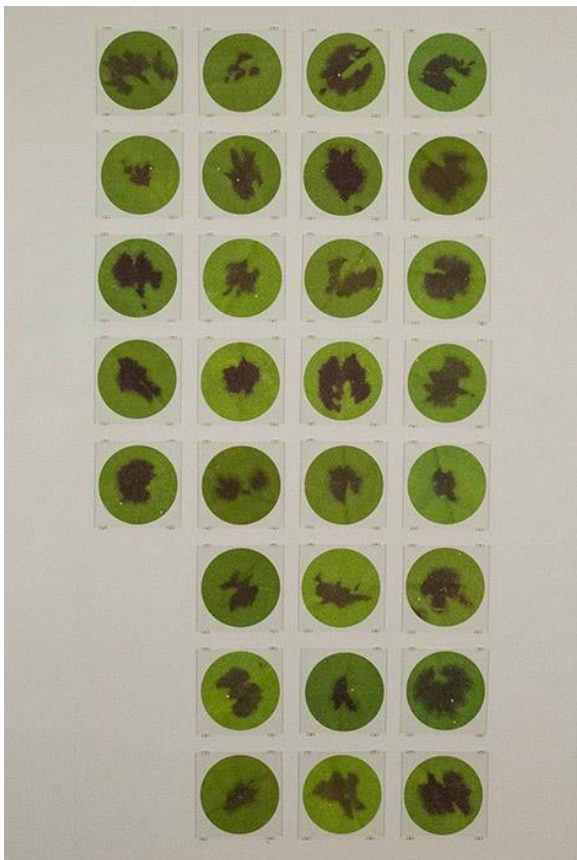
Events:

14/3 boekpresentatie Wim Gijzen, Kunsthal

7/4 Ontvangst Groep Architecten "Snijpunt"

11/4 Ontvangst "Tuin op de Pier" Rotterdam met presentatie Stefan Cools en Egied Simons

19/4 Erkend ontmoet Talent: publiek gesprek Bert Loerakker & Mariska Baars

Anne Geene, *Klaverzuring* (2014). Installatie in Main Room

Voor verder info over deze tentoonstelling: http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=12

Commitment is (not) a Word, 03/05-21/06

Thema Een multimediale en interactieve presentatie van beeldende kunst op het grensvlak van taal, community en commitment reflecterend op de beroemde woorden van Jean Paul Sartre: ' Commitment is an Act, not a Word'. Hoe betrokken is de hedendaagse kunstenaar? Hoe ver rijkt zijn/haar wereld? Getoonde kunstenaars gebruiken taal als beeldend medium.

Kunstenaars Main Room Peter Koole, Thomas Kuijpers, Pernille Lonstrup (DK), David Maroto (SP), Kim van Norren, Hendri van der Putten, Hajnal Nemeth (HU)

Talent Room Lisa Gliederpuppe

The Wall Peter Morrens (B)

The Safe Hatice Guleryuz (TU)

Video Room Nicoline van Harskamp

Book Space, Balta (FR)

Curator: Berry Koedam en Iris Cornelis (tentoonstellingscoördinator)

Doelgroep: Vaste publieksgroepen

Samenwerkingspartner: Poetry International

Openaar: Hans Walgenbach Art&Books

Events:

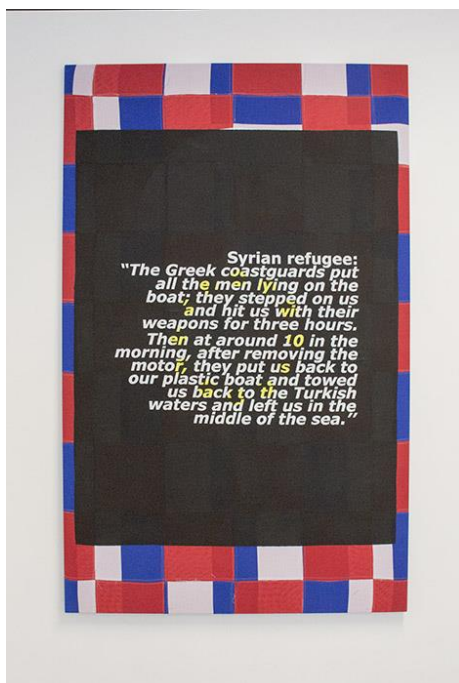
10/6 Voordracht Dichter Pierre Alferi (FR)

11/6 Galerie en atelierbezoek Hendri van der Putten

13/6 Marianne Grootenboer signeert dichtbundel : de eerste bezoekers ontvangen een originele tekening.

10/06-13/06 Language & Art Gallery Tour

07/06-15/06 presentatie Kunsthal Rotterdam Thomas Kuijpers

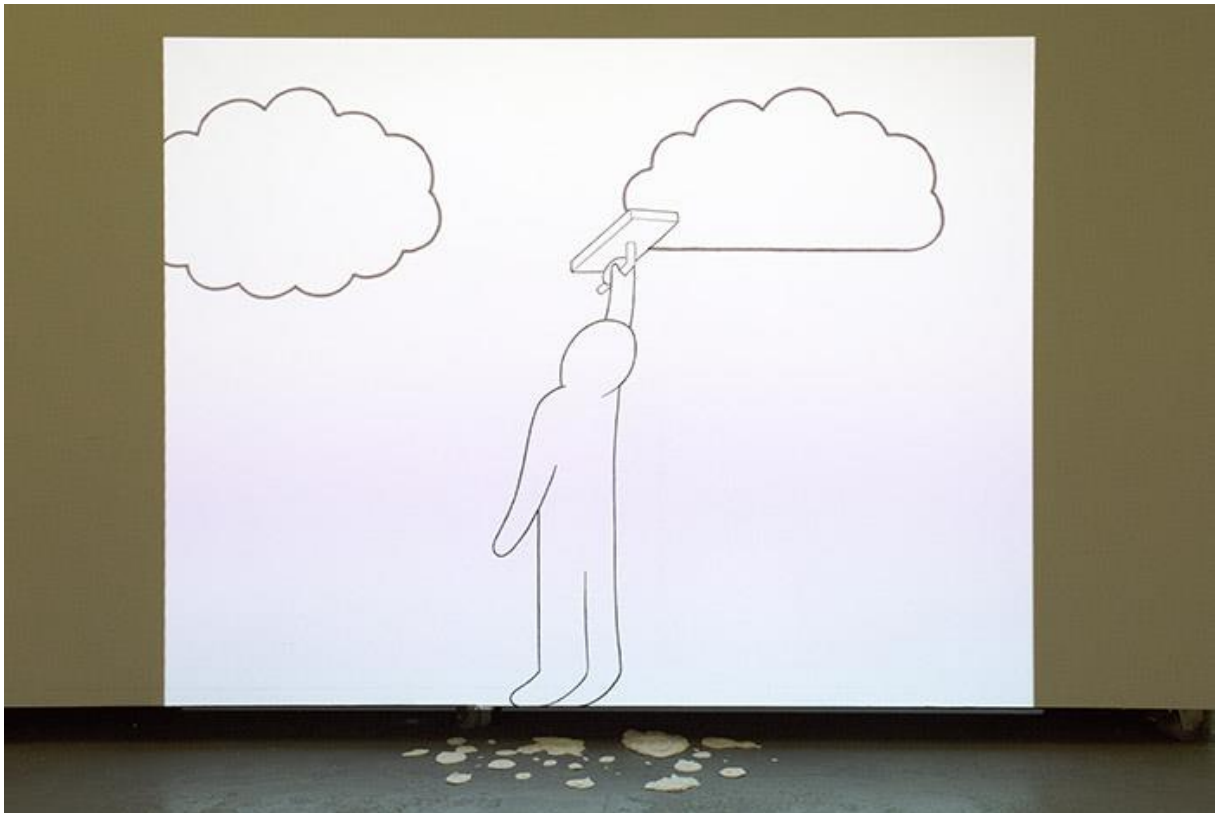
Peter Koole, *Black Flag Pushback* (2014). Acryl on Flags, 200 x 125 cm. Main Room

Voor verder info over deze tentoonstelling:

http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=13

And the livin' is easy 28/7 - 23/8

In deze lichtvoetige zomer expositie toont *ramfoundation* nieuwe installaties van Karin Arink, Desiree de Baar, Rolf Engelen, Robin Kolleman, Tomas Schatz, Marenne Terlingen en eerder getoond werk (publieksfavorieten) van : Per Abramsen, Lisa Gliederpuppe, Nicoline van Harskamp, Hatice Guleryuz, Hajnal Németh, Jan Eric Visser

Thomas Schatz, video animatie. Nieuwe installatie in Main Room

Voor verder info over deze tentoonstelling:

http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=14

Art Streams, 4/9 – 1/11

Thema Het nieuwe culturele seizoen opent *ramfoundation* met een publieksvriendelijke tentoonstelling die een brug slaat tussen erfgoed en hedendaagse kunst. Zo worden zwart-wit archiefphoto's van de Rotterdamse Haven getoond naast het werk van hedendaagse kunstenaars die haven, scheepvaart en water als uitgangspunt gebruiken voor hun werk. Van sentimenten tot scheurbuik, waarbij de schoonheid van mythes niet wordt geschuwd!

Kunstenaars Main Room: Gerard van Soest, Serge Game, Tilmann Meijer-Faje (DE), Bastienne Kramer, Natasja van Kampen, Bettie van Haaster, Malin Stahl (SE), Csilla Kleyanskzki (HU), Hans Verweij, Paul Cox.

Talent Room: Naimé Perrette (FR)

The Wall: Kees Touw

The Safe: Adriaan Rees

Video Room Aram Tanis/Jacolijn Verhoef (eerste 3 weken), Sol Archer (UK) (laatste 3 weken)

Book Space Havenfoto's uit archief Nederlands Fotomuseum

Curator: Berry Koedam en Iris Cornelis (tentoonstellingscoördinator)

Doelgroep: vaste publieksgroepen, bezoekers 24 uur cultuur/breed publiek

Samenwerkingspartner 24 uur cultuur, Rotterdams Havendagen, Nederlands Fotomuseum

Openaar: Coen Schimmelpenninck van der Oije, historicus

Events

4/9-6/9 Wereldhavendagen

12/9-13/9 24 uur cultuur

25/9 ontvangst BOS (Bewonersorganisatie Scheepvaartkwartier)

Met dank aan sponsoren

Tamara Dees, *Monument 2015*, hout, kunststof, deken, boot. 430 x 120 x 354 cm

Voor verder info: http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=18

Born of Concentration 08/11 – 03/01 2016

Thema Aan de vooravond van Art Rotterdam organiseert ramfoundation een 'stille' tentoonstelling die een pleidooi wil zijn voor concentratie, intimiteit en waarneming.

Kunstenaars Main Room Célio Braga (BRA), Rolf Engelen, Nan Groot Antink, Jean Mauboulès (FRA), Wouter Sibum, Veerle Thoben, JCJ Vanderheyden, Gerard Verdijk, Carine Weve, Jan Schoonhoven, Zaida Oenema.

Talent Room Marjet Zwaans (nieuwe productie)

The Wall Otto Egberts

Video Room Richard Hutten

the Safe Réka Fekete (HUN)

Book Space herman de vries

Curator: Berry Koedam en Iris Cornelis (tentoonstellingscoördinator)

Doelgroep: vaste publieksgroepen

Events

10/1 nieuwjaarsreceptie

Otto Egberts, *Moving Deposit* 2009/2015, gesso, aluminiumpoeder, houtskool, krijt, 150 x 290 cm
Tekening op papier. The Wall.

Voor verder info over deze tentoonstelling:

http://www.ramfoundation.nl/archive_title.php?id=19

2 Communicatie

In 2015 werd belangrijk geïnvesteerd in samenwerking en zichtbaarheid. *ramfoundation* bleef daarbij samenwerking zoeken met Rotterdamse partners en evenementen om zo het publieksbereik te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn: Rotterdamse Museumnacht, Poetry International, 24 uur Cultuur, Rotterdamse Havendagen en Archief Nederlands Fotomuseum. Daarnaast werd de facebook pagina strategisch uitgebreid (resultierend in een stijging van 2.373 volgers eind december 2014 naar bijna 5.000 eind december 2015) en werden er activiteiten georganiseerd om omwonenden bij *ramfoundation* te betrekken. Hiermee werd/wordt het bereik van de stichting vergroot, het profiel van *ramfoundation* over het voetlicht gebracht en haar vestigingsplaats in het Scheepvaartkwartier gecommuniceerd. Vanaf oktober werden twee jonge kunsthistorici, Karlijne Lafort en Menno Vuister, aangetrokken om een brug te slaan naar een jongeren generatie bezoekers. Dit resulteerde in een blog op de *ramfoundation* site met laagdrempelige kunstinhoudelijke recensies over onze tentoonstellingen.

2.1 Publieksbereik

ramfoundation genereerde in 2015 met haar tentoonstellingen en nevenactiviteiten 3.894 bezoeken. Dit is een stijging van ruim 25% ten opzichte van vorig jaar en betreft reguliere en nieuwe bezoekers aan de eigen ruimte tijdens openingsuren (vrij, za, zo 12-18 uur) of op afspraak. Deze extra bezoeken werden mede gegenereerd door een programma van nevenactiviteiten en door samenwerkingen met bovengenoemde Rotterdamse partners. Ook wierp het gericht benaderen van groepen als 'Tuin op de Pier', Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier en Snijpunt zijn vruchten af. De meeste van onze bezoekers hebben lokale wortels, zo'n 60%. De rest is nationaal (30%) en internationaal (10%). De website van *ramfoundation* wordt bezocht door zeker 20 unieke bezoekers per dag.

Ook in 2015 richtte *ramfoundation* zich op onderstaande vijf bezoekersprofielen:

- kunstprofessionals** kunstenaars, studenten/docenten van lokale en (inter)nationale academies, (jonge) curatoren, galeristen, critici, commissieleden van fondsen ed. Lokale professionals bezoeken onze instelling zo'n 4- 5 keer per kalenderjaar.
- kunstkenners** (niet professionals): (jonge) verzamelaars, galeriebezoekers, bloggers. Zij bezoeken onze instelling zo'n 2 - 3 keer per kalenderjaar
- kunstliefhebbers** (geen kenners/professionals): incidentele kopers, museumbezoekers, amateurkunstenaars en mensen die ons bezoeken vanwege een voor hen interessante cross over. Zij bezoeken onze instelling zo'n 1 - 2 keer per kalenderjaar
- cultuurconsumenten**: incidentele (inter) nationale bezoekers vanwege een cultureel bezoek aan Rotterdam of lokale incidentele bezoekers die deelnemen aan een andere culturele activiteit in Rotterdam. Zij bezoeken ons zo'n 1 keer per kalender jaar.
- het brede publiek**: nieuwsgierige voorbijgangers/buurtbewoners of familieleden van kunstenaars die bij ons een werk/project presenteren. Zij staan het verst van de beeldende kunst af en vaak blijft het bij 1 bezoek, dat idealiter wel als plezierig wordt ervaren.

3 Organisatie

ramfoundation is een kleine stichting met ANBI status en meer dan 20 jaar ervaring. De non-profit organisatie is lid van De Zaak Nu en bestaat uit een vaste kern van vier personen:

Mw Berry Koedam, directeur

Iris Cornelis, tentoonstellingscoördinator

Jetty Keuning, projectleider

Fred Kies, webbeheer en techniek/op- en afbouw

Het programma van *ramfoundation* wordt vastgesteld door Berry Koedam. Als directeur van de stichting heeft zij naast de artistieke leiding ook de zakelijke leiding. Zij werd in 2015 in alle werkprocessen van de organisatie ondersteund door Iris Cornelis en Jetty Keuning.

Verder is er sprake van een groep vaste en incidentele vrijwilligers. Zij voeren werkzaamheden uit op het gebied van social media en catering. Al deze medewerkers zijn vrijwilligers en/of freelancers met zogenaamde 'nulurencontracten'.

Advies vindt voornamelijk informeel plaats vanuit het brede netwerk van kunstenaars en partners en daarnaast vanuit de r'ambassadeurs. Zij fungeren als klankbord voor de directeur en voeden haar met ideeën. Daarnaast promoten zij *ramfoundation* naar buiten toe. In 2015 waren dit: Karin Arink, Robin Kolleman, Marjolijn van den Assem, Fiet van de Vijssel, Marianne Grootenboer, Desiree de Baar, Marenne Terlingen en Hendri van der Putten.

Het bestuur van *ramfoundation* bestaat uit de volgende personen:

Diana Wind, voorzitter

Hans Walgenbach, secretaris

Jaap Pereira, penningmeester

Het bestuur kwam in 2015 vier maal bijeen in vergadering. Belangrijk aandachtspunt daarbij was een noodzakelijke statutenwijziging om aan de ANBI wetgeving te blijven voldoen. Het jaarverslag en jaarrekening 2015 zijn door het bestuur goedgekeurd. De boekhouding wordt door een externe partij uitgevoerd.

4 Financiën

ramfoundation kan veel met weinig middelen doordat we de beheerslasten van de organisatie zo laag mogelijk houden. Dit is mogelijk dankzij onze gesponsorde huisvesting, waarvoor wij slechts de kostprijs betalen. Dit maakt ons flexibel en zorgde ervoor dat gelden van in 2015 overwegend particuliere begunstigers daadwerkelijk naar ons programma gingen.